

Reciting *HaGomel* for a Child Who Was Saved

Someone made a standard *Birkat HaGomel* because his young grandchild was saved from danger. Is it correct to recite *HaGomel* on behalf of a child?

4. טור אורח חיים סי' ריט

ופי' אדוני אבי [הרא"ש] ז"ל אף על גב דשומע יוצא בשמיעה בלא עניית "אמן", היינו דוקא כשהמברך חייב גם כן בברכה, או יוצא השומע בלא עניית "אמן", אבל הכא כיון שהם לא היו חייבין בברכה זו, לכך הוצרך הוא לענות "אמן", ולא חשיב ברכה לבטלה כיון שהם לא נתחייבו בה, שהם נתנו שבה והודאה למקום כדרך בני אדם שמשבחים למקום על הטובה שמומין להם. לפי זה, אם בירך אחד הגומל לעצמו ושמע אחר וכיון לצאת יצא בלא עניית "אמן"

5. שולחן ערוך אורח חיים סי' ריט סעי' ד

אם בירך אחר ואמר: "ברוך אתה יי אלוקינו מלך העולם אשר גמלך כל טוב", וענה "אמן", יצא. וכן אם אמר: "ברוך רחמנא מלכא דעלמא דיהבך לך", וענה "אמן", יצא. הגה: ואין זה ברכה לבטלה מן המברך, אף על פי שלא נתחייב בברכה זו, הואיל ואינו מברך רק דרך שבה והודאה על טובת חברו ששמח בה (טור).

משנה ברורה שם ס"ק יז

על טובת חברו – וכל שכן על אשתו שהיא כגופו, דרשאי לברך. ומזה נוהגים קצת אנשים שכשיולדות נשותיהם והזרות לבורין, עומדים ומברכים ברכת הגומל, וכשהיא תענה "אמן" על ברכתו יוצאת בזה, ונוסח הברכה יאמר "הגומל לחייבים טובות שגמלך כל טוב". ואם בירך שלא בפניה יאמר "שגמל לאשתי כל טוב" ואם הוא מברך על אביו [או רבו] יאמר "ברוך אתה יי אלוקינו מלך העולם (יג) שגמל לאבי [או לרבי] כל טוב" ואם בפניו יאמר "שגמלך כל טוב".

שער הציון סימן ריט ס"ק יג

ולא יאמר לחייבים טובות, כן כתב הטורי זהב, ואף שמדלג מהנוסח, מכל מקום יוצא בזה, כמו שכתבנו לעיל.

1. שו"ת מהר"ם מינץ סימן יד

הנער ... השם יתברך גמל עמו חסד ועמדם מחליו, והנער בן י"ב שנים וחכם, ומסופקני אם צריך לברך הברכה גומל חסדים ...

ויש צדדים לכאן ולכאן ... ולפי הנראה דהאי ברכה אשר תקנו חכמים לא יכול לומר, דלא מצי למימר "גומל חסדים טובים לחייבים", דהא הוא עדיין לא בר חיובא, או מצינו למימר ... אף על גב דלאו בר חיובא מצד תולדתו אשר נולד עתה, מכל מקום הוא בר חיובא לפי אשר פעל קודם מצד הגלגול. ועוד מצינו למימר דהנער מברך האי ברכה ממה נפשך, אם האי מרעין בישין באים על הנער מצד הגלגול, אז מברך שפיר גומל חסדים [לחייבים], ואם הוא תחילת תולדתו, אז אין הנער בר חיובא, ואז צריך לומר דהאי מרעין באין עליו בעוון אביו, כדאמרינן: "בעוון נדרים בנים מתים" ... אך שמא יש לומר דמכא האי ממה נפשך לא מצי הבן לברך האי ברכה, דשמא האי מרעין באים מצד אביו ואז לא מצי הבן לומר לחייבים, דכיון דלגביה נפשית לאו בר חיובא הוא, לא שייך למימר לחייבים על אביו, דלא ניתקן ברכה דיברך הבן על חיוב דאב. אף על גב דמכל מקום מדינא הוה ליה לבן לברך "גומל חסדים" ולא לומר "לחייבים", דהא השם גמל עמו חסד, הא ליתא, דאין לשנות מטבע שטבעו חכמים בברכות, והאי ברכה לא מצינו ... ועוד נראה דאסור לבן לברך "לחייבים", דאי קאי על אביו, אז אמר הבן על אביו שהוא בר עבירה, אם כן מוזלזל את אביו בפירושו, וכן מסתברא לי לפי עניות דעתי דהנער לא יברך האי ברכה

2. משנה ברורה סימן ריט ס"ק ג

עוד כתבו דקמן אינו מחוייב להודות [ואפילו מצד מצות חינוך]

3. גמרא, ברכות דף נד עמ' ב

רב יהודה חלש ואתפת, על לגביה רב חנא כגדתאה ורבנן, אמרי ליה: "ברוך רחמנא דיהבך ניהלן ולא יהבך לעפרא". אמר להו: פטרתון יתי מלאודיי. והא אמר אביי: בעי אודויי באפי עשרה! – דהו בי עשרה. והא איהו לא קא מודה! – לא צריך, דעני בתרייהו "אמן".